

BOLJI BIZNIS ZA BOLJE DRUŠTVO 2015

Doprinos kompanija članica Foruma za
odgovorno poslovanje društvu u 2015. godini

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

Finansira

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Korporativna ulaganja u društveno odgovorne aktivnosti

...stvorena je prva metodologija za merenje uticaja ulaganja, koja se uspešno implementira već **četiri godine...**

Vodeće kompanije u Srbiji svojim odgovornim odnosom prema lokalnoj zajednici, radnom okruženju, tržištu i životnoj sredini, a potom i odgovornim komuniciranjem, merenjem i izveštavanjem o svojim aktivnostima, unapređuju praksu društveno odgovornog poslovanja.

U okviru Foruma, 2012. godine, pokrenuto je godišnje istraživanje o ulaganjima članica u društveno odgovorne aktivnosti bazirano na upitniku za članice. Na ovaj način stvorena je svojevrsna praksa za merenje doprinosa kompanija društvu, koja se uspešno implementira već četiri godine. Učešće kompanija u godišnjem istraživanju je dobrovoljno, a rezultati istraživanja komuniciraju se javno, isključivo u zbirnom iznosu.

Prikupljanje podataka za ovogodišnje rezultate sprovedeno je u periodu april-maj 2016. godine i odnosi se na podatke o aktivnostima u prethodnoj godini. Izradu analize za 2015. godinu, podržao je USAID.

U istraživanju za 2015. godinu učestvovalo je 18 od 30 kompanija članica Foruma za odgovorno poslovanje Srbije:

Šta sve možemo saznati iz istraživanja?

PODRŠKA RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE

Teme podrške
Ciljne grupe
Partneri iz lokalne zajednice
Vrednost novčanih i
nenovčanih davanja

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Vrednost ulaganja
Reciklaža
Računanje karbonskog otiska

UPRAVLJANJE

Dobre upravljačke
politike i procedure

POBOLJŠANJE RADNOG OKRUŽENJA

Razvoj zaposlenih
Zdravlje i bezbednost na radu
Korporativno volontiranje
Zapošljavanje OSI

PODSTICANJE DOBRIH PRAKSI NA TRŽIŠTU

Principi odgovornog oglašavanja
i zelenih nabavki
Uključivanje poslovnih partnera
Uključivanje socijalnih preduzeća
u lanac dobavljača

U FOKUSU

Podrška Evropskom paktu za mlade

Kako članice doprinose sprovođenju Pakta za mlade u Srbiji

4.332 mladih

- 1.500 učenika
- 2.832 studenata

Broj mladih koji su prošli različite programe usmerene na poboljšanje zapošljivosti

- talent/menadžment program 3%
- program stručne ili radne prakse 38%
- programi edukacije 55%

Evropski pakt za mlade je inicijativa koju je pokrenuo CSR Europe u saradnji sa Evropskom komisijom sa ciljem da razvije i učvrsti partnerstva između poslovne zajednice, društvenih aktera, obrazovnih institucija i drugih zainteresovanih strana, a sve u nameri da pruži podršku zapošljavanju mladih i njihovoj inkluziji. Pakt za mlade ima za ciljeve:

- 1) pospešivanje broja i kvaliteta partnerstava između biznis sektora i obrazovnih institucija kako bi se pospešila zapošljivost i inkluzija;
- 2) poboljšanje veština mladih koje se direktno odražavaju na njihovu zapošljivost;
- 3) razvoj nacionalnih i evropskih politika za razvoj konkurentnosti i zapošljivosti. Kao nacionalni partner mreže CSR Europe, Forum za odgovorno poslovanje priključio se ovoj inicijativi.

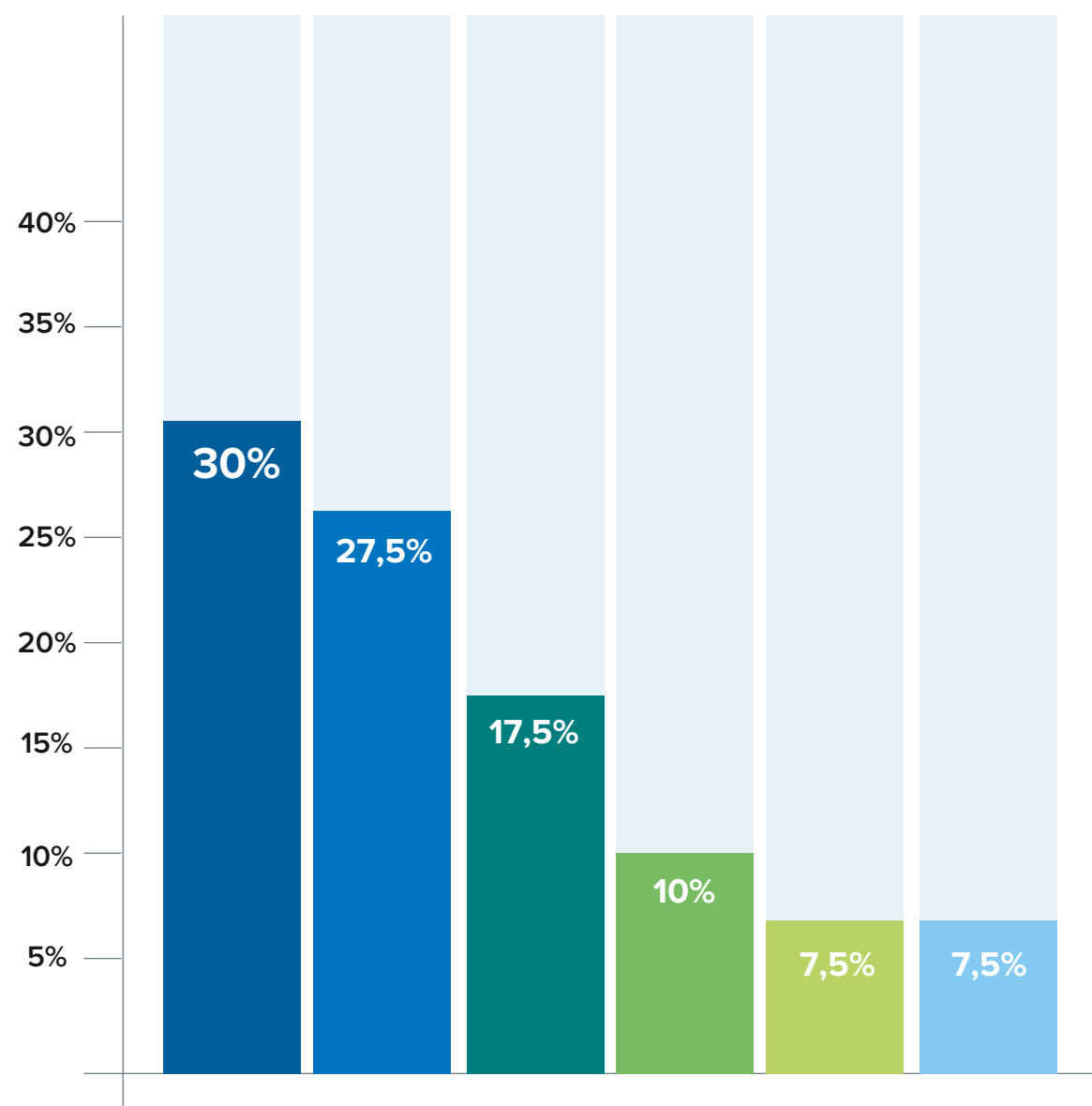
123

Zaposlenih
nakon programa
prakse

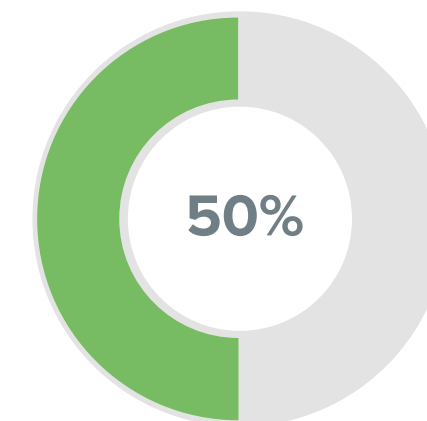
8

Prosečan broj dugoročnih partnerstava jedne kompanije sa obrazovnim institucijama

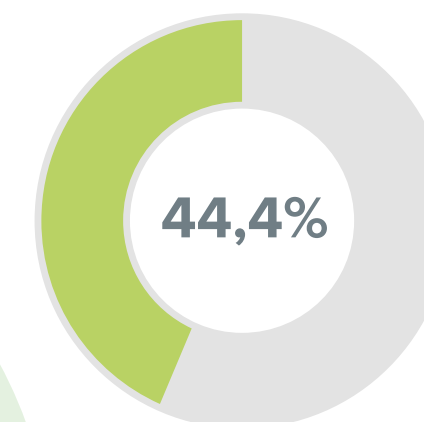
Partnerstva su orijentisana na:

- unapređenje stručnih znanja i veština učenika/studenata 30%
- organizaciju stručne ili radne prakse 27,5%
- zapošljavanje 17,5%
- razvoj preduzetničkih i mekih veština 10%
- unapređenje obrazovnog kurikuluma 7,5%
- unapređenje znanja i veština nastavnika 7,5%

kompanija sprovodi neke od programa podrške preduzetništvu mladih

kompanija sprovodi program zapošljavanja mladih bez radnog iskustva

U društveno odgovorne aktivnosti u 2015. godini uloženo je

1.210.978.907,41 RSD

52%

Podrška lokalnoj zajednici

671.199.971,98 RSD

33%

Poboljšanje radnog okruženja

395.104.007,34 RSD

15%

Zaštita životne sredine

144.674.928,09 RSD

PODRŠKA LOKALNOJ ZAJEDNICI

Članice Foruma za odgovorno poslovanje razvijaju programe korporativne filantropije donirajući novčana sredstva, proizvode i usluge, vreme i veštine svojih zaposlenih.

**FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE**

**BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO**

KORPORATIVNA FILANTROPIJA

predstavlja više od trenutne reakcije na potrebe zajednice - ona predstavlja strateško ulaganje u razvoj zajednice u kojoj kompanija posluje i zasniva se na određivanju oblasti podrške koje su istovremeno prioriteti i za lokalnu zajednicu, i za kompaniju.

Koje oblasti kompanije podržavaju?

2013

1. Obrazovanje / **94%**
2. Zaštita životne sredine / **76%**
3. Kultura i umetnost / **65%**
4. Humanitarna pomoć / **65%**
5. Sport* / **59%**
6. Inkluzija / **53%**
7. Zapošljivost / **53%**
8. Preduzetništvo / **53%**
9. Zdravi životni stilovi / **35%**
10. Aktivno starenje / **29%**
11. Ljudska prava / **12%**
12. Drugo, u tesnoj vezi / **12%**
sa osnovnim biznisom

2014

1. Humanitarna pomoć / **100%**
2. Obrazovanje / **87%**
3. Socijalna inkluzija / **80%**
4. Kultura i umetnost / **73%**
5. Zaštita životne sredine / **67%**
6. Zapošljivost / **67%**
7. Sport* / **67%**
8. Preduzetništvo / **47%**
9. Ljudska prava / **27%**
10. Zdravi životni stilovi / **27%**
11. Drugo, u tesnoj vezi / **27%**
sa osnovnim biznisom
12. Aktivno starenje / **20%**

2015

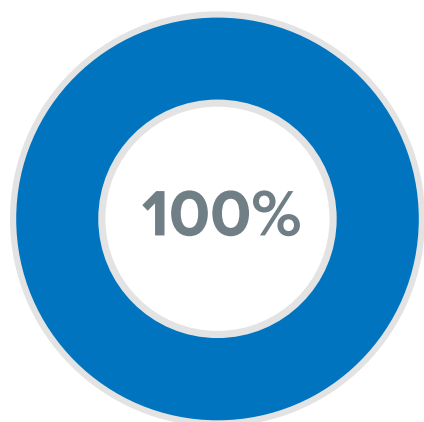
1. Obrazovanje / **100%**
2. Inkluzija/ **78%**
3. Zaštita životne sredine / **78%**
4. Humanitarna pomoć / **72%**
5. Zapošljivost / **72%**
6. Kultura i umetnost / **61%**
7. Sport* / **53%**
8. Preduzetništvo / **50%**
9. Ljudska prava / **33%**
10. Zdravi životni stilovi / **33%**
11. Aktivno starenje / **11%**
12. Drugo, u tesnoj vezi / **6%**
sa osnovnim biznisom

Sve kompanije u 2015. izdvojile su sredstva za podršku projektima iz oblasti obrazovanja. Inkluzija i zaštita životne sredine i dalje su među najčešće podržanim oblastima, kao i kultura, zapošljivost i sport.

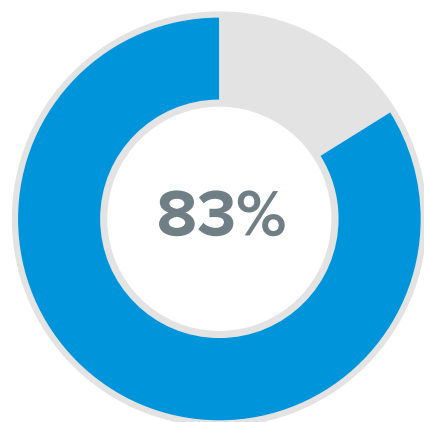
* amaterski, omladinski, školski i sport za osobe sa invaliditetom.

U 2015. kompanije su ukupno donirale **186.688.064,48 RSD** u vidu nenovčane podrške (donacijom proizvoda ili pro-bono usluga).

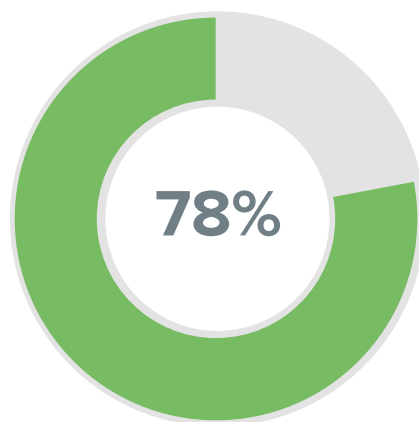
Koje ciljne grupe kompanije najčešće podržavaju?

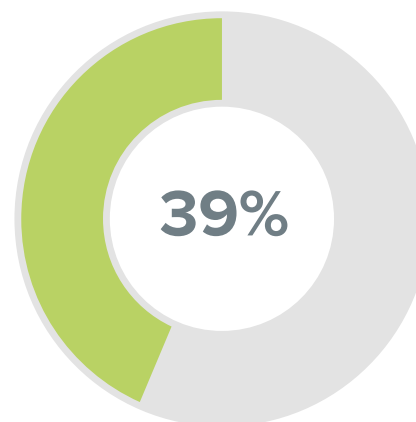
Mladi (od 19 do 30 godina)

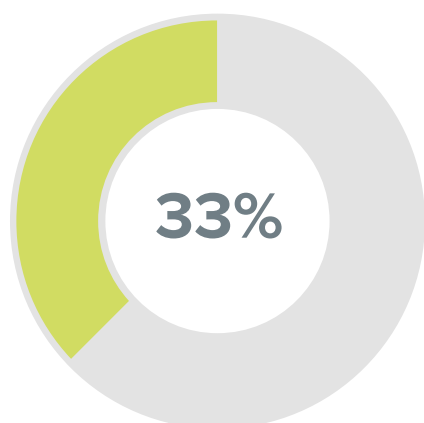
Deca (do 18 godina)

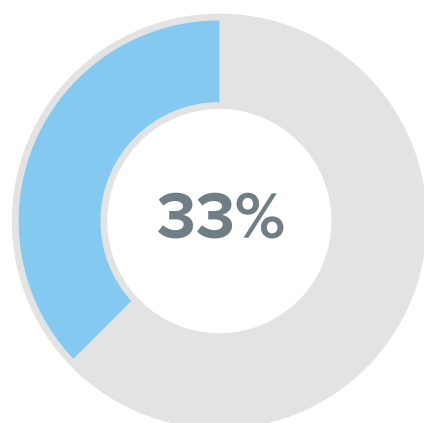
Osobe sa invaliditetom

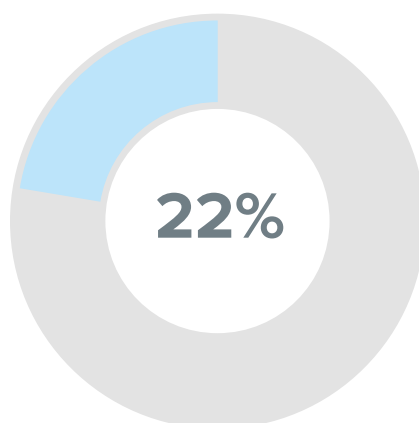
Žene

Stari

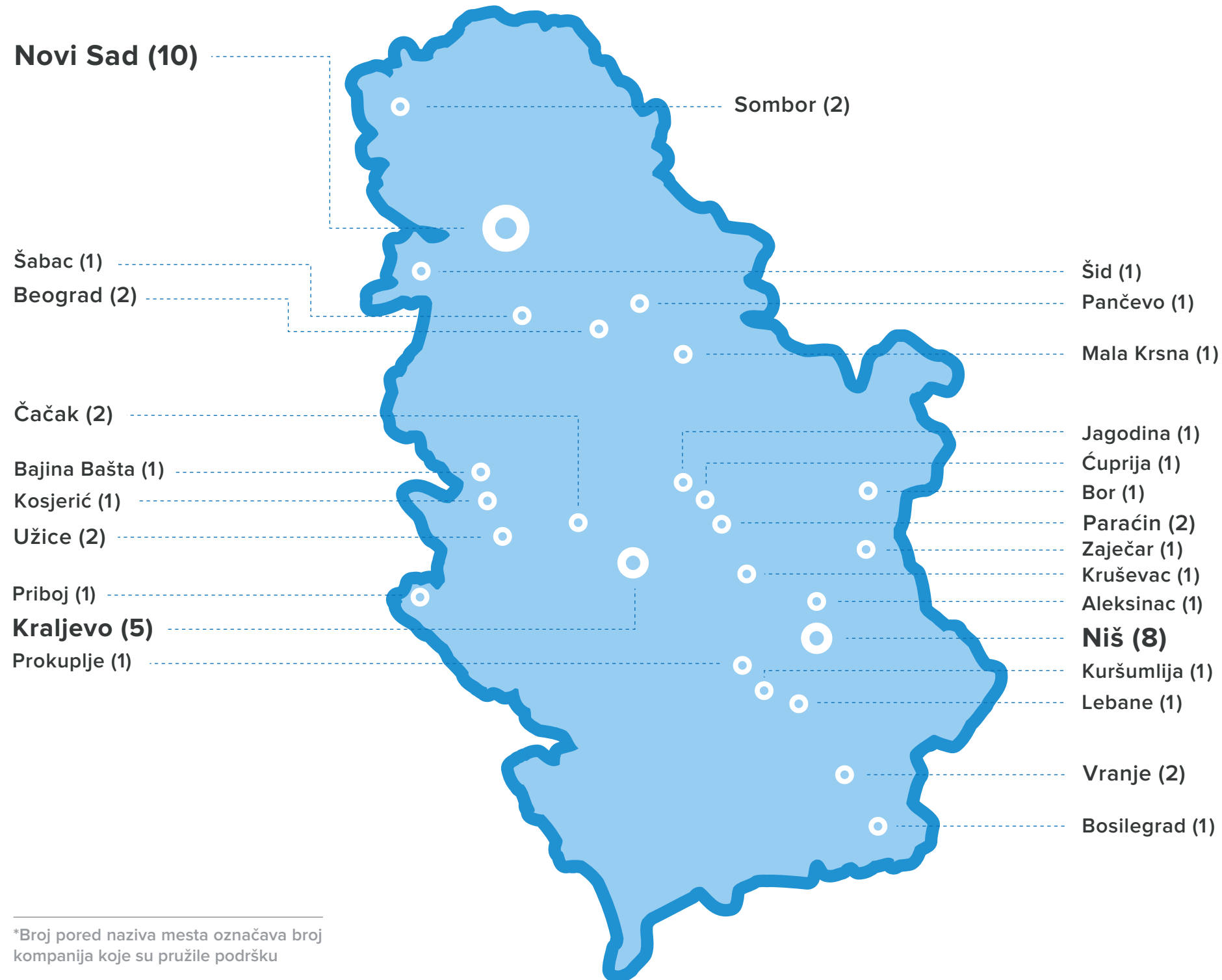
Romi

Drugo

Sve kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje koje su učestvovalе u istraživanju usmeravale su podršku ka mladima u 2015. Pored ove, najčešće ciljne grupe ka kojima je podrška usmeravana bila su deca, osobe sa invaliditetom i žene.

Na koje lokalne zajednice je bila usmerena podrška

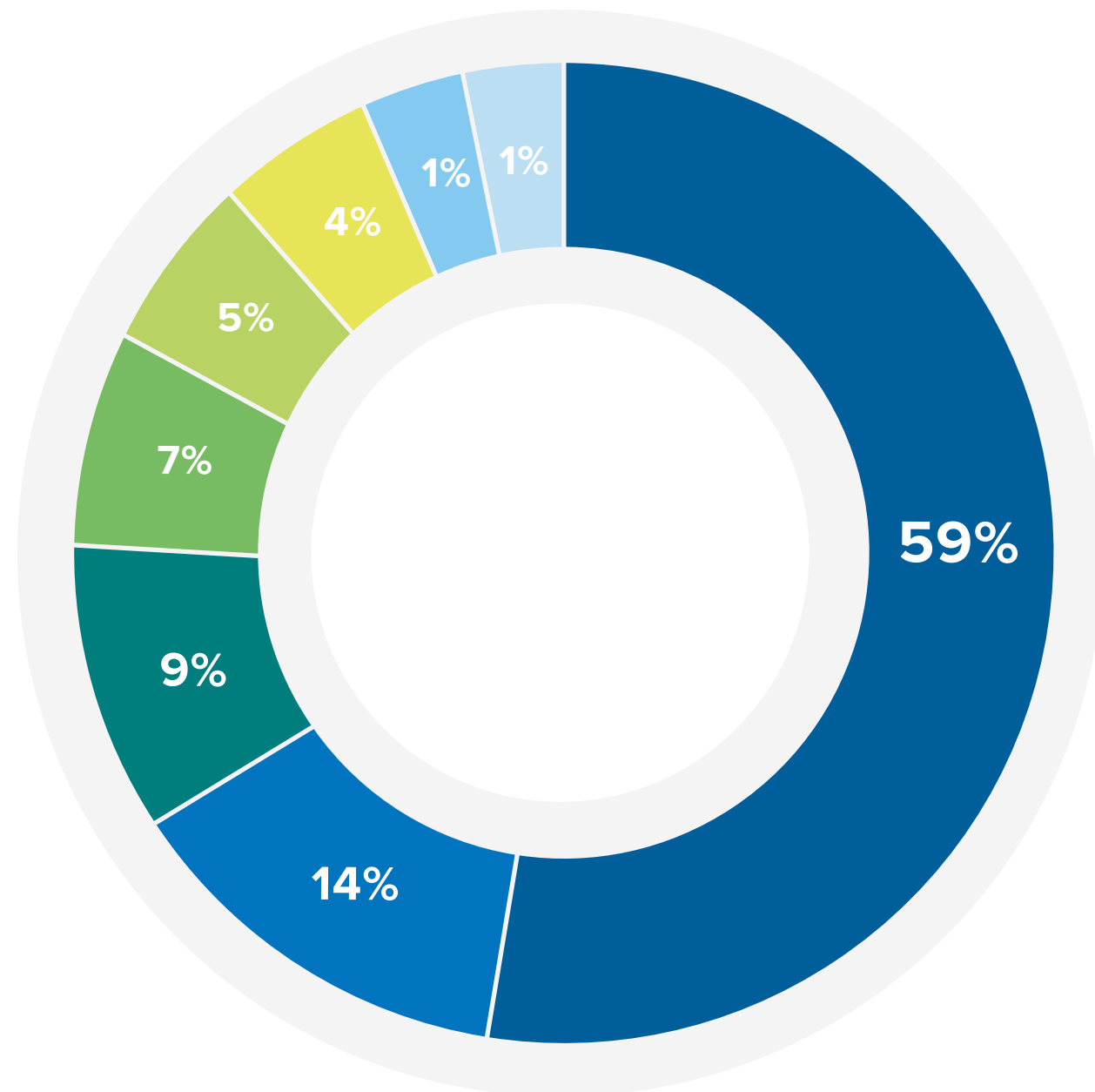

*Broj pored naziva mesta označava broj kompanija koje su pružile podršku

Kompanije su u 2015. godini podržale različite lokalne zajednice, a najveći broj projekata realizovan je u Novom sadu, Nišu i Kraljevu.

**U 2015. podržano je
650 organizacija
i 833 projekta.**

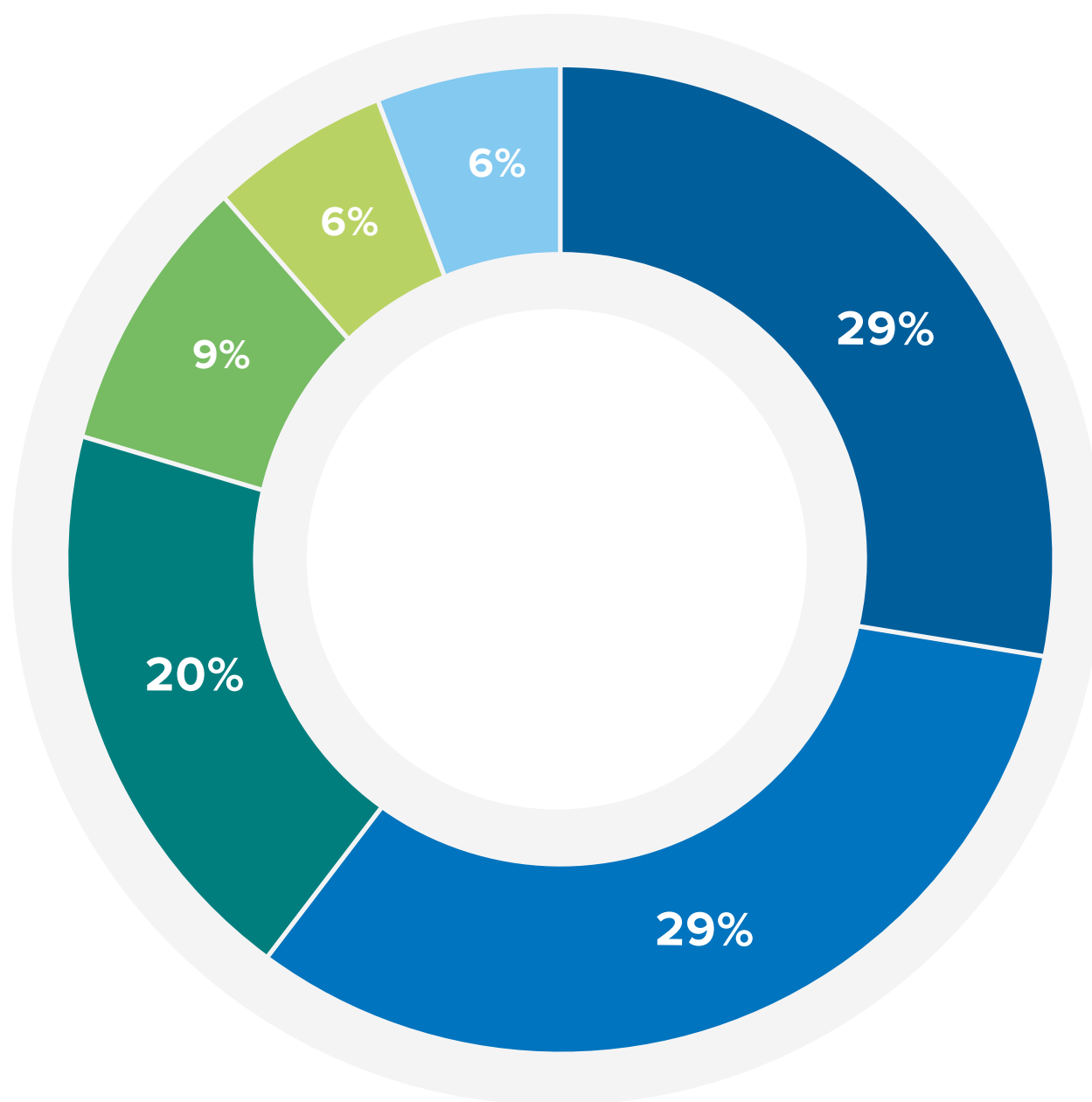
Ko su strateški partneri kompanija u programima angažovanja u lokalnim zajednicama?

Organizacije civilnog društva najčešći su partneri kompanija pri realizaciji programa korporativne filantropije sa zastupljenošću od 59%. Fondacije i obrazovne institucije predstavljaju sve značajnije partnere sa kojima kompanije realizuju programe podrške lokalnim zajednicama. Sa 70% partnera iz 2015. godine, kompanije su nastavile saradnju od prethodnih godina.

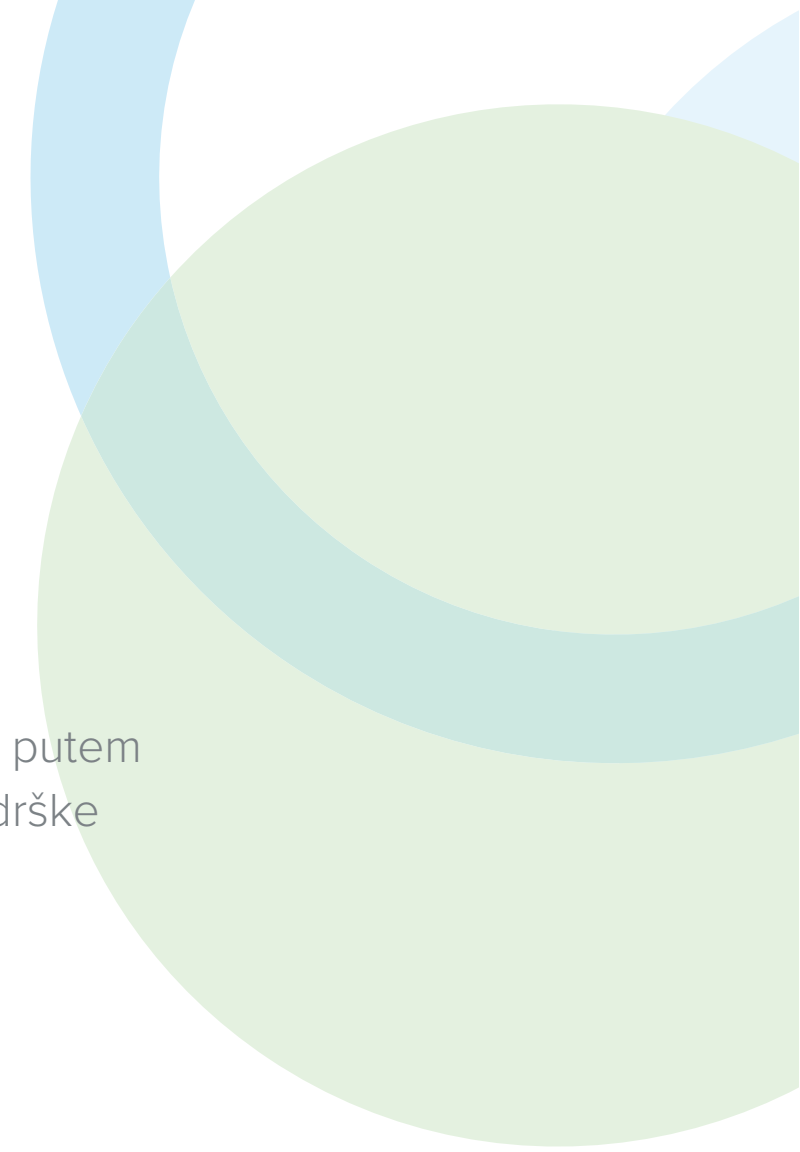
- **59% organizacije civilnog društva**
- **14% obrazovne institucije**
- **9% fondacije**
- **7% zdravstvene institucije**
- **5% državne institucije**
- **4% sportske organizacije**
- **1,23% kulturne institucije**
- **1,23% kompanije**

Koji su najčešći vidovi saradnje sa strateškim partnerima iz lokalne zajednice?

U 2015. najčešći vid saradnje bio je putem zajedničkih projekata i direktne podrške organizacijama.

- 29,5% zajednički projekat
- 29,5% direktna podrška
- 20% nije navedeno
- 9% promocija i razvoj određene društvene teme
- 6% volontiranje
- 6% implementacija projekta kompanije

**U 2015. Najčešći
vidovi saradnje bili
su zajednički projekti
i direktna podrška.**

Koliko je iznosila
ukupna podrška zajednici?

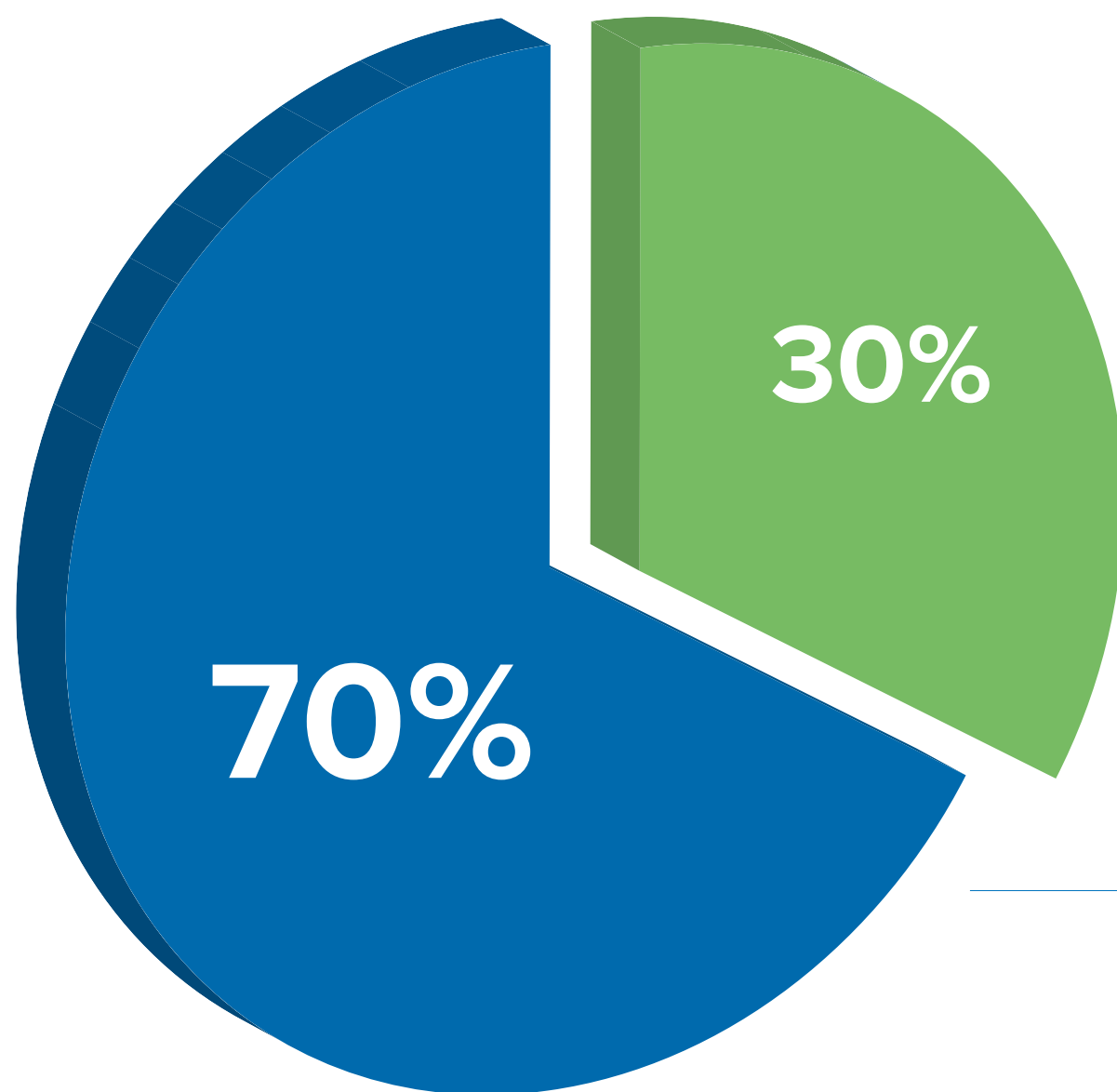
Ukupna podrška lokalnim zajednicama iznosi **671.199.971,98 RSD**. Od toga **323.312.771,42 RSD** predstavljaju direktne donacije iz budžeta.

Nenovčana podrška 30%

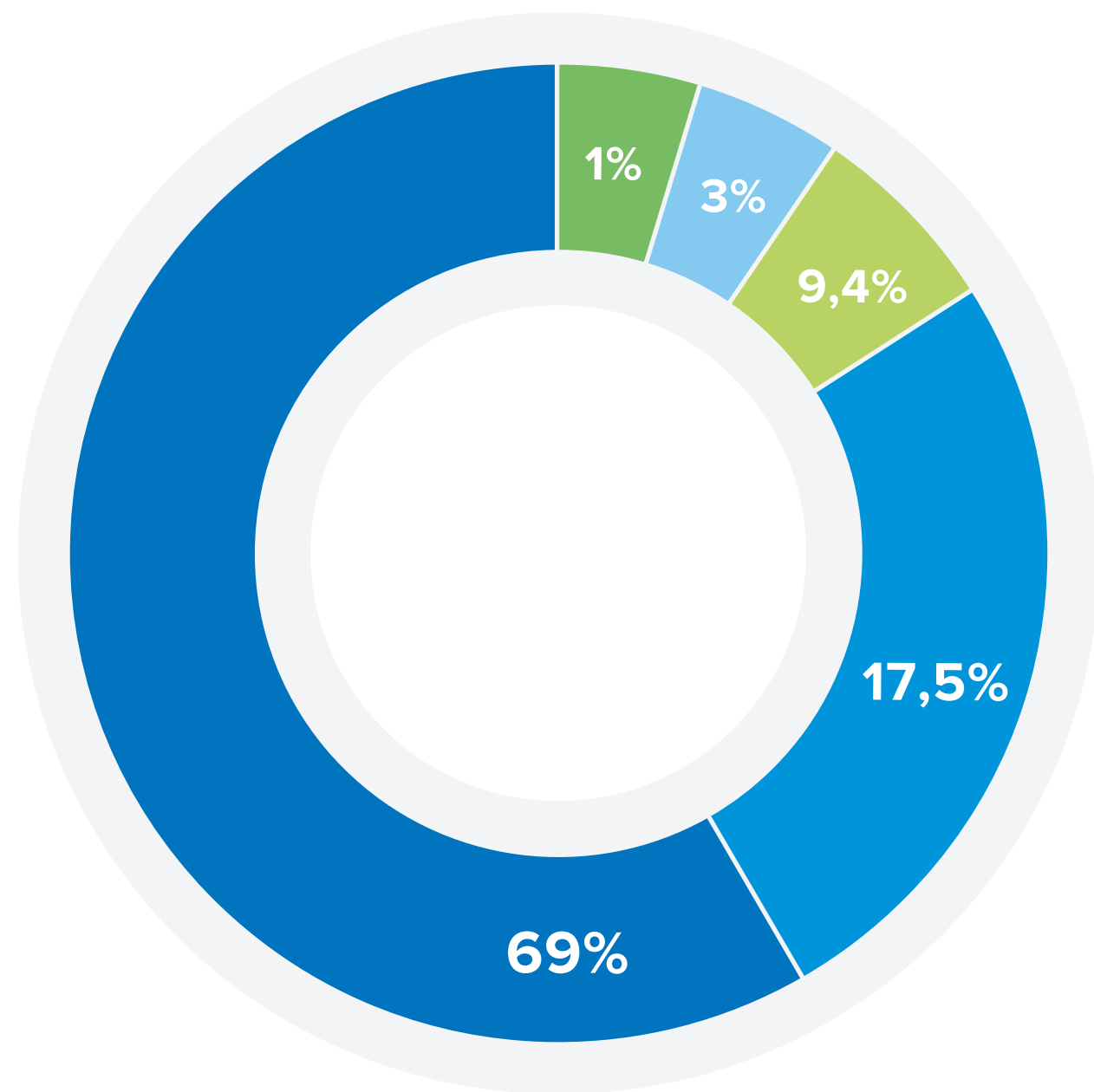
- donacije proizvoda/usluga kompanije
- donacije opreme
- ustupanje prostorija

Novčana podrška 70%

- programi korporativne filantropije
- donacije iz budžeta i sakupljena sredstva od zaposlenih i eksternih izvora
- institucionalna podrška organizacijama i udruženjima sa izraženim socijalnim ciljevima
- cause-related marketinške kampanje

Vrednost novčane podrške

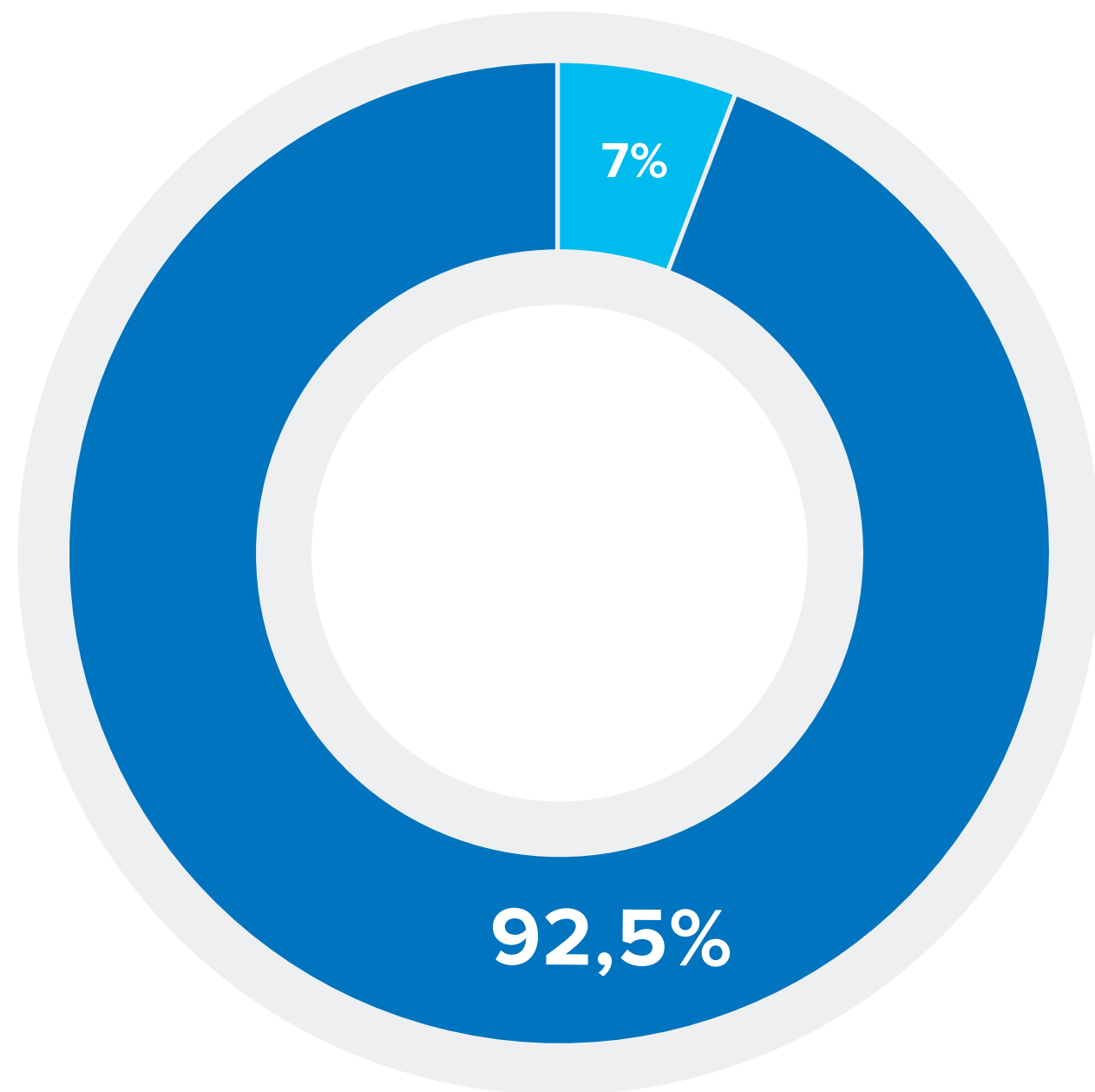
Vrsta novčanih davanja	Iznos u dinarima
Sredstva izdvojena za programe korporativne filantropije iz budžeta kompanije	323.312.771,42
Sredstva sakupljena iz drugih izvora zahvaljujući aktivnostima kompanije*	82.055.436,39
Institucionalna podrška organizacijama iz lokalne zajednice kroz članarine	43.971.808,63
Organizacioni troškovi sprovođenja filantropskih aktivnosti	14.564.827,82
Sredstva sakupljena kroz cause-related marketinške kampanje	5.347.211,24
Ukupno:	469.252.055,50

Pored izdvajanja iz budžeta kompanije, koja su najzastupljenija, kompanije su svojim angažovanjem podstakle i uključile zaposlene, potrošače ili poslovne partnere u sakupljanje dodatnih sredstava za konkretne društvene ciljeve, poput aktiviranja humanitarnih telefonskih brojeva.

Ukupna novčana sredstva namenjena podršci zajednice

- Programi korporativne filantropije 69%
- Dodatna sakupljena sredstva 17,5%
- Članarine 9,4%
- Organizacioni troškovi 3,1%
- Cause-related kampanje 1%

Vrednost nenovčane podrške

Vrsta nenovčanih ulaganja	Iznos u dinarima
Donacije proizvoda/usluga	186.688.064,48
Donacija opreme	1.162.252,00
Ustupanje prostorija	14.097.600,00
UKUPNA NENOVČANA ULAGANJA:	201.947.916,48

Kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje na različite načine podržavaju lokalnu zajednicu koristeći svoje resurse – proizvode, opremu, prostorije ili pružajući usluge iz oblasti svoje ekspertize.

- Donacije proizvoda i usluga 92.5 %
- Ustupanje prostora 7%
- Donacije opreme 0,5 %

RASTE ZNAČAJ UKLJUČIVANJA
POTROŠAČA I POSLOVNIH
PARTNERA U INICIJATIVE
PODRŠKE LOKALNOJ ZAJEDNICI.

UKLJUČIVANJE ZAPOSLENIH

u programe korporativne filantropije u direktnoj je vezi sa građenjem kulture društveno odgovornog poslovanja. Angažovani zaposleni direktno doprinose stvaranju i negovanju korporativnih vrednosti koje donose korist i kompaniji, i zajednici.

Koliko su zaposleni doprineli programima korporativne filantropije?

3.185.305,45 RSD

iznose donacije zaposlenih

5.654 zaposlenih

bilo je uključeno u neku vrstu volonterskih aktivnosti

14.561 sati ili 1.820,12 dana

rada posvetili su zaposleni društvenim ciljevima

5.059.510,67 RSD

iznosila bi monetarna vrednost volonterskog rada ukoliko bi bio računat na osnovu prosečne zarade u 2015. godini*

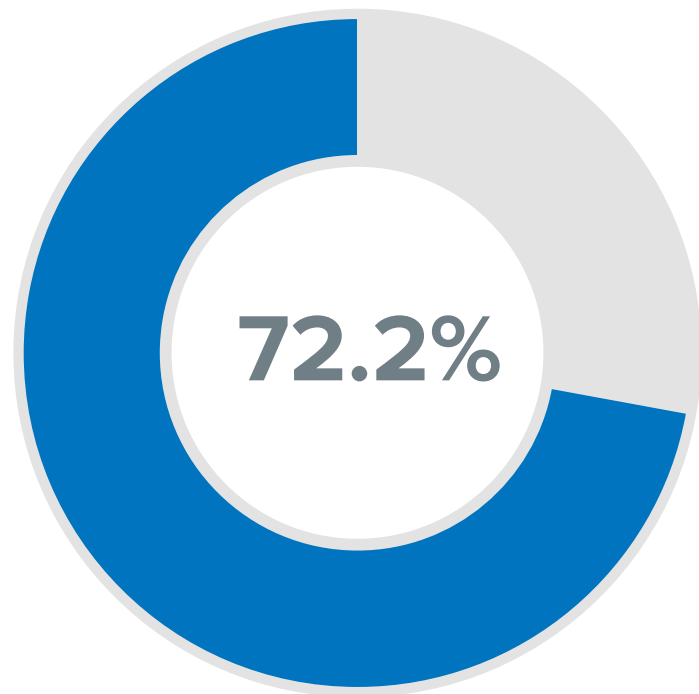
*Izračunato na osnovu prosečne godišnje zarade po zaposlenom u Republici Srbiji koja je isplaćena u 2015. godini, i iznosi 61.155,25 dinara mesečno, odnosno 347,47 dinara po satu.

KORPORATIVNO VOLONTIRANJE

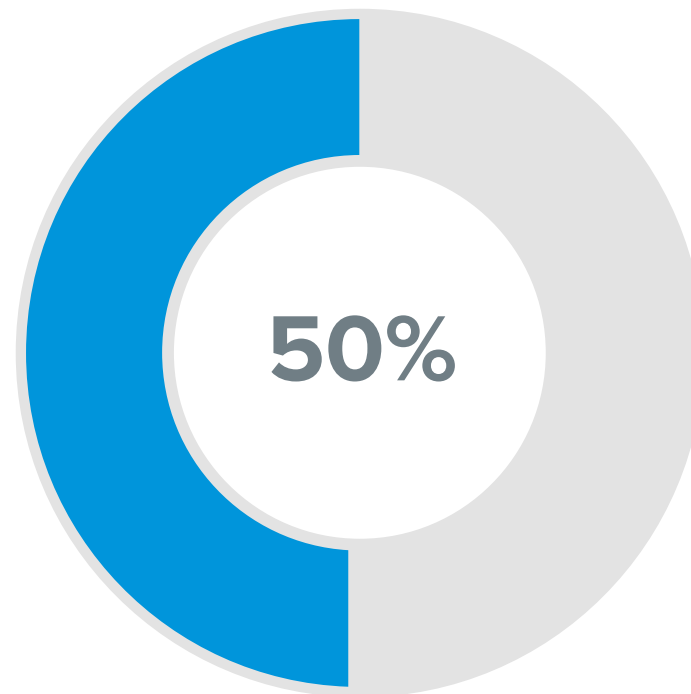
se zasniva na planiranim i koordinisanim nastojanjima kompanije da svojim zaposlenima omogući da se uključe u aktivnosti koje doprinose ostvarivanju širih društvenih ciljeva, pod pokroviteljstvom ili u organizaciji kompanije.

Zastupljenost korporativnog volontiranja

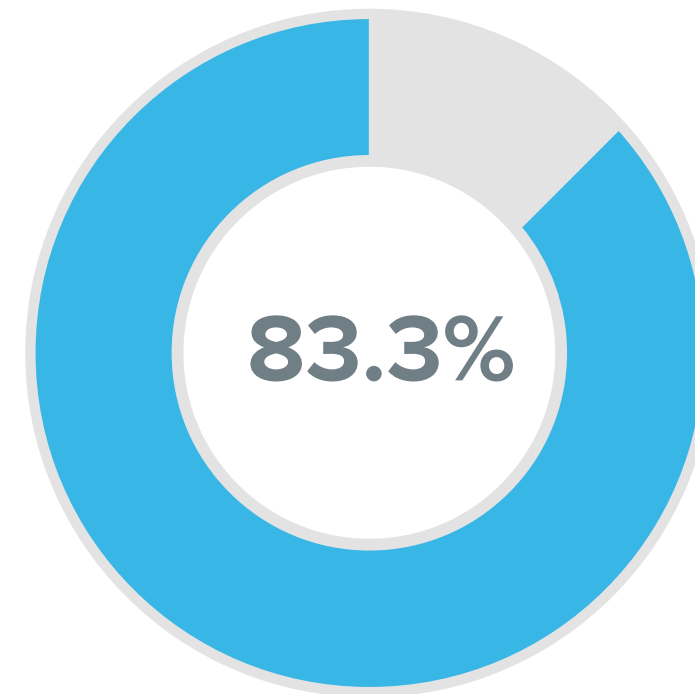
Kompanije su realizovale ukupno 47 volonterskih projekata u sopstvenoj organizaciji.

72.2% kompanija ima program korporativnog volontiranja

50% kompanija ima politiku kojom reguliše ovu oblast

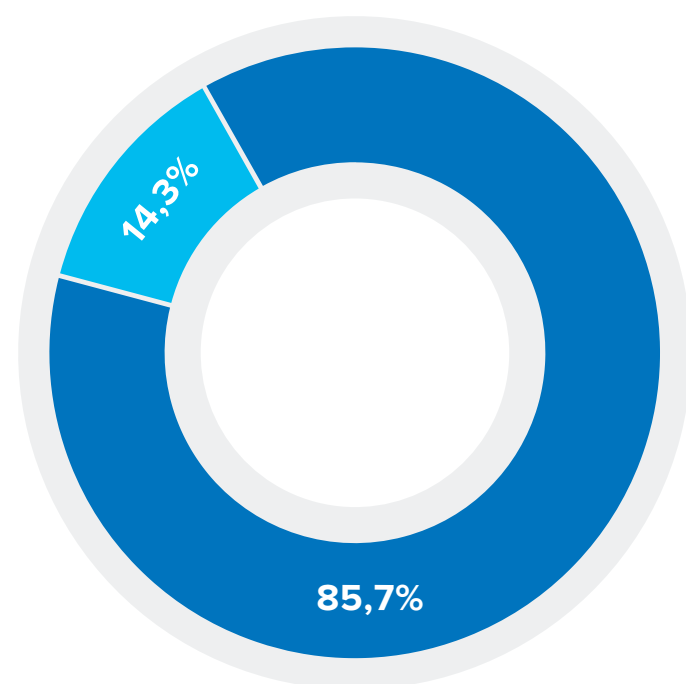
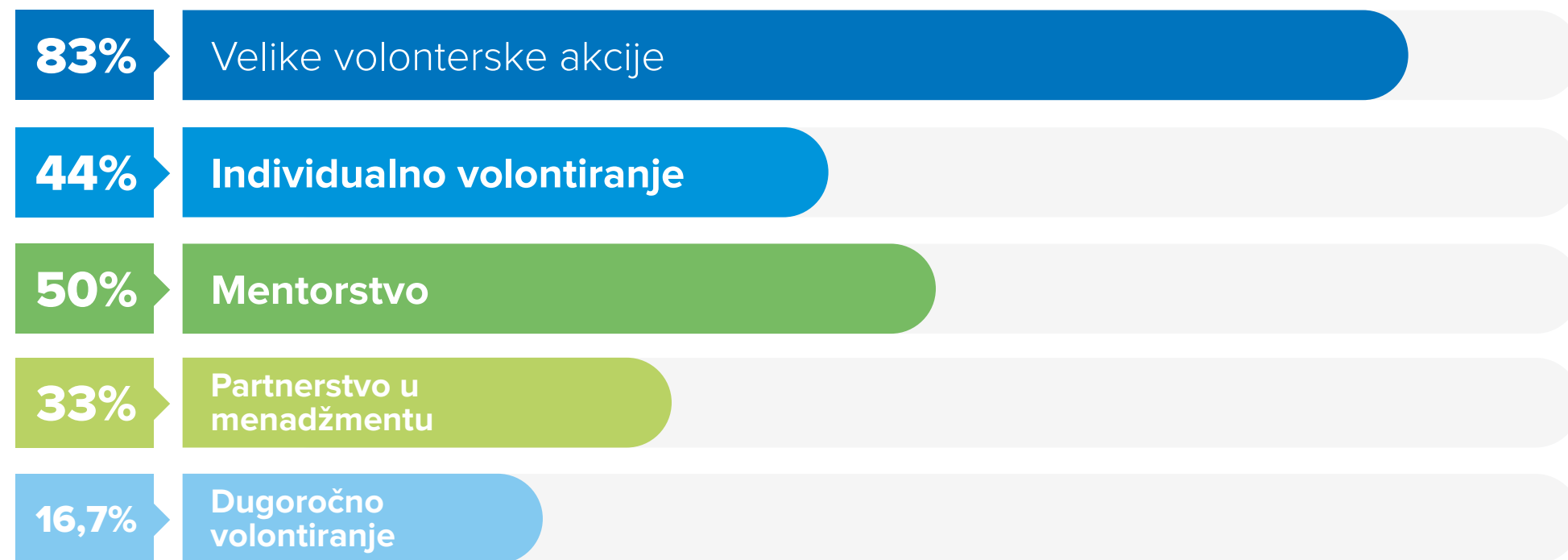

u 83.3% kompanija najviši menadžment volontera

Zastupljenost korporativnog volontiranja

Tipovi volontiranja po zastupljenosti u kompanijama

Prema internim pravilima, korporativno volontiranje se odvija tokom

- Samo tokom radnog vremena 14,3%
- I tokom radnog, i van radnog vremena 85,7%
- Samo van radnog vremena 0%

RADNO OKRUŽENJE

Kompanije članice Foruma za odgovorno poslovanje ulažu u razvoj svojih zaposlenih obezbeđivanjem obuka, treninga i finansiranjem dodatnog formalnog obrazovanja. Kompanije takođe ulažu u poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.

**FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE**

**BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO**

36.804 zaposlenih

4.332 studenata i učenika na praksama i obukama

46.683.660,00 RSD uloženo u poboljšanje
uslova i bezbednosti na radu iznad zakonske obaveze

100% kompanija ima etički kodeks

94% anti-korupcijsku politiku

Koliko su kompanije uložile u razvoj zaposlenih i poboljšanje uslova rada?

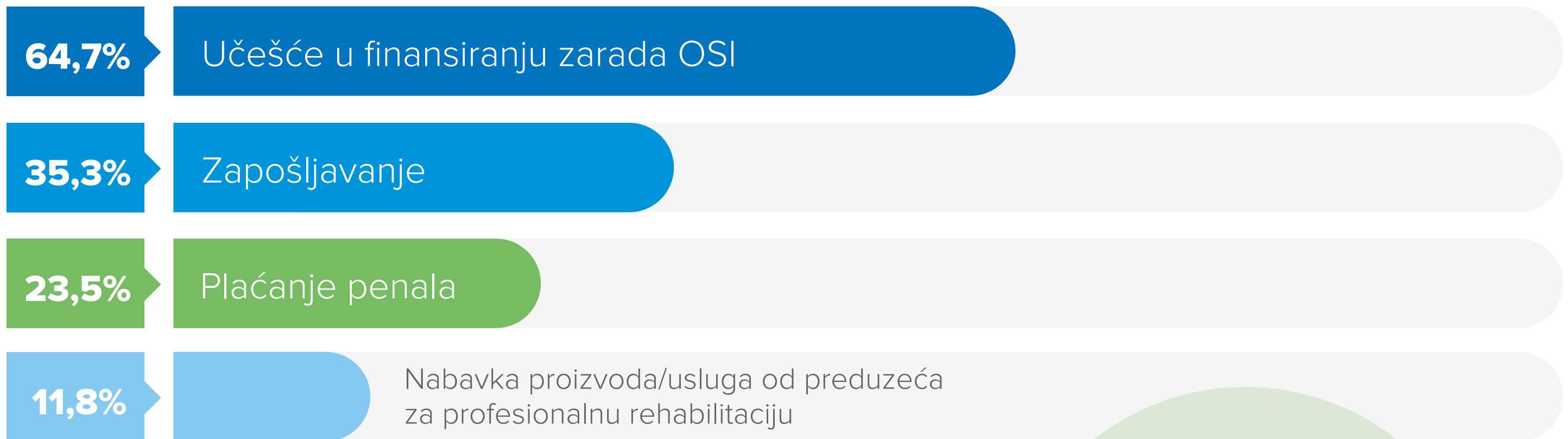
Kompanije članice su u 2015. godini uložile ukupno 395.104.007,34 dinara u **usavršavanje zaposlenih i poboljšanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu.**

Vrsta ulaganja	Iznos u dinarima
Ulaganja u usavršavanje i edukaciju zaposlenih	348.420.347,34
Investicije u poboljšanje zdravlja i bezbednosti na radu iznad zakonske obaveze	46.683.660,00
Ukupno:	395.104.007,34

Zapošljavanje osoba sa invaliditetom

Izabran način odgovora na zakonsku obavezu zapošljavanja OSI:

U kompanijama članicama zaposleno je 446 osoba sa invaliditetom, što je manje od broja propisanog zakonom koji iznosi 723 za obuhvaćene kompanije. Kompanije pored zapošljavanja u najvećoj meri biraju učešće u finansiranju zarada osoba sa invaliditetom kao odgovor na zakonsku obavezu.

ULAGANJE U ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Pored ulaganja u unapređenje tehnoloških i organizacionih procesa u vezi sa uticajima na životnu sredinu, kompanije su sprovodile i projekte usmerene na podizanje svesti i unapređenje navika zaposlenih i drugih ciljnih grupa u vezi sa ovom temom.

**FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE**

**BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO**

U projekte usmerene na
zaštitu životne sredine
investirano je

144.674.928,09 RSD

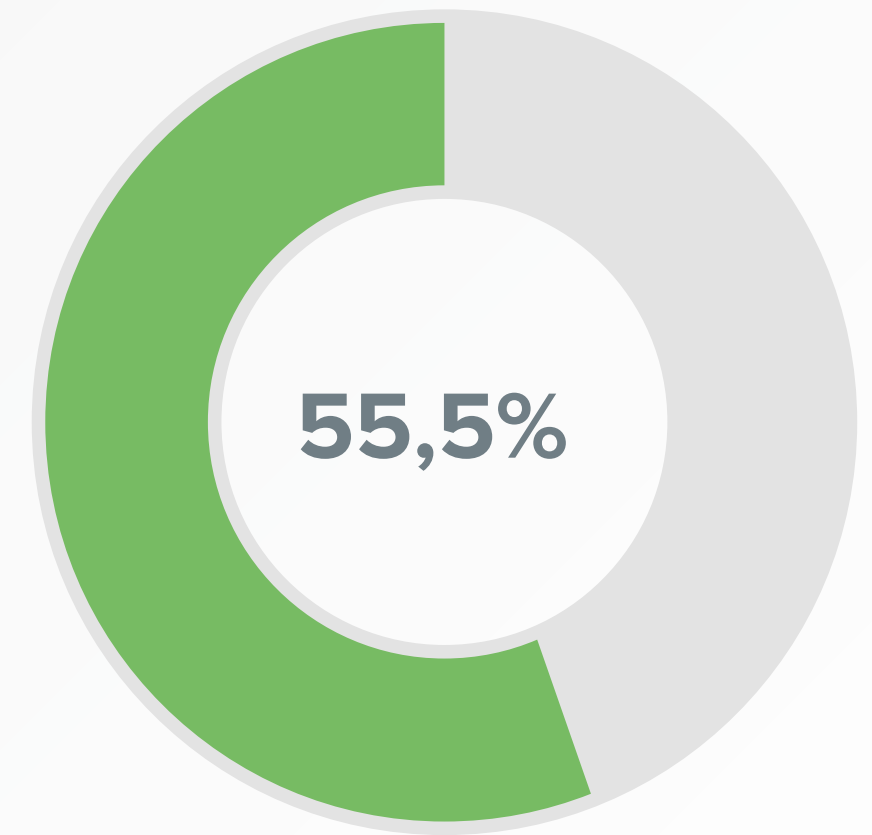
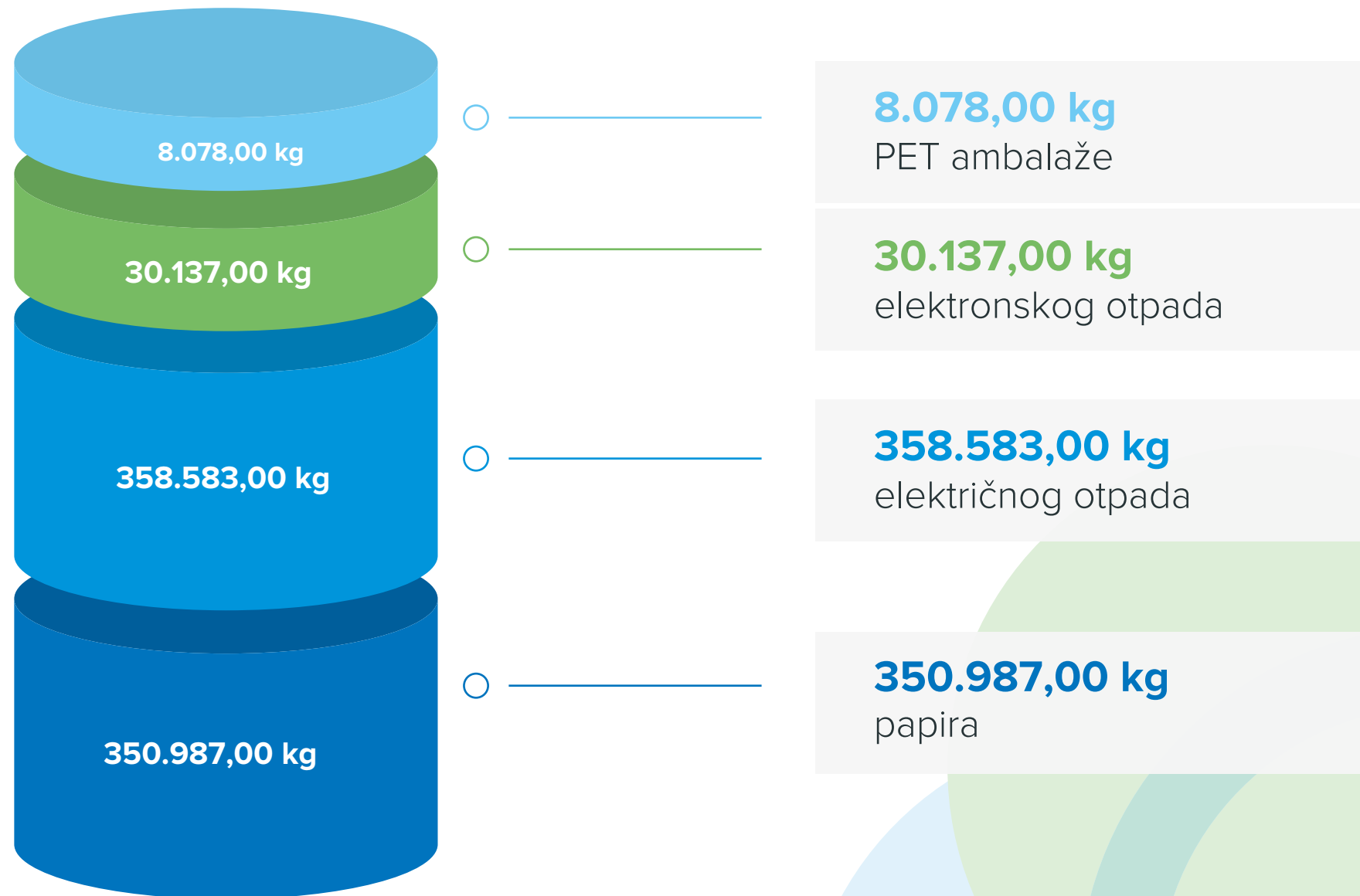
UKLJUČIVANJE PRINCIPA EKOLOŠKE ODRŽIVOSTI

u redovno poslovanje kompanija, pored toga što dovodi do očuvanja prirodnih resursa, često i za kompanije predstavlja isplativije rešenje na dug rok.

Predato na reciklažu

2.883.701 kg različitih vrsta otpada

55,5% kompanija računa karbonski otisak. Ukupan karbonski otisak za 2015. godinu, u ovih 10 kompanija iznosio je 846.959,10 tCO²/god.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Pored toga što gotovo sve kompanije imaju etički kodeks, sve više kompanija posebnim politikama i procedurama uređuje i teme kao što su ljudska prava, antikorupcija i izveštavanje.

**FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE**

**BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO**

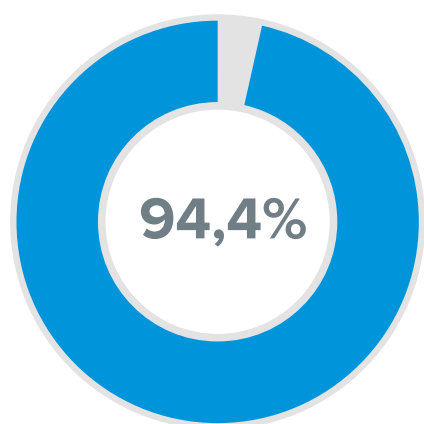
Kako kompanije uspostavljaju dobre prakse korporativnog upravljanja?

89%

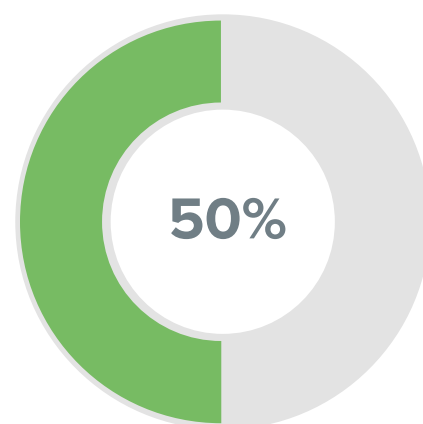
Kompanija izveštava o društveno odgovornom poslovanju kroz neku vrstu izveštaja

78%

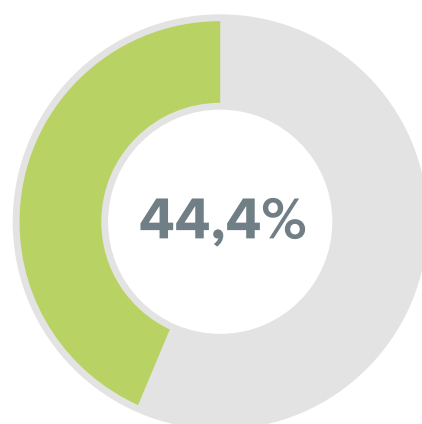
Kompanija uključuje stejkholdere u proces donošenja odluka

ima politike usmerene na prevenciju kršenja ljudskih prava

prenose ove politike kroz lanac dobavljača

ima due diligence procedure koje se odnose na ljudska prava

Kompanije se opredeljuju da štite ljudska prava na nekoliko načina

PODSTICANJE DRUŠTVENO ODGOVORNIH PRAKSI NA TRŽIŠTU

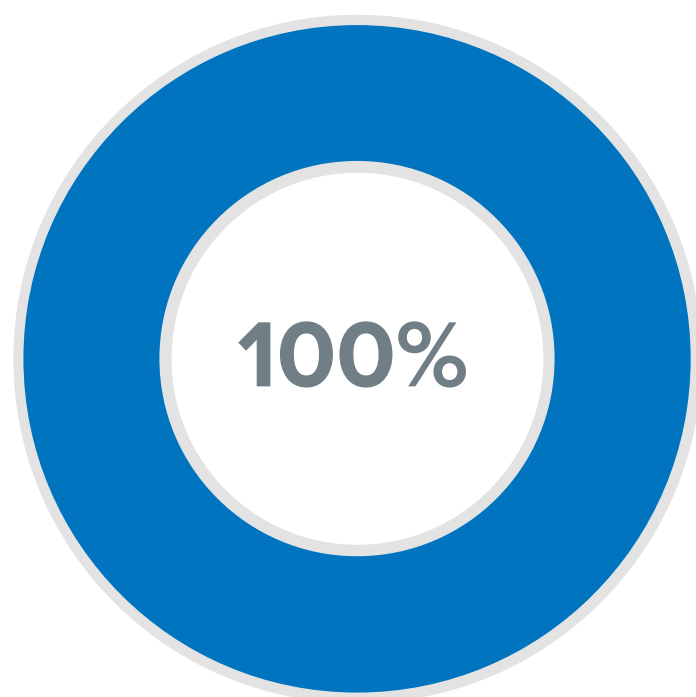
Kao lideri društveno odgovornog poslovanja kompanije članice Foruma imaju i obavezu da u saradnji sa drugim akterima promovišu principe koji doprinose boljitku društva u celini.

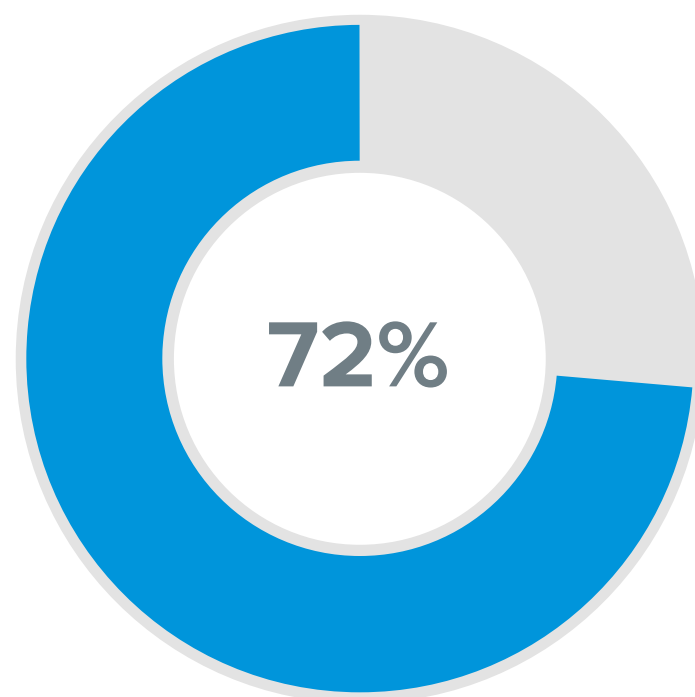
FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

BOLJI BIZNIS ZA
BOLJE DRUŠTVO

Kako kompanije podstiču dobre prakse društvene odgovornosti na tržištu?

100% kompanija se pri ugovaranju sponzorstava, pored poslovnih interesa, rukovodi i kriterijumima opšte društvene koristi

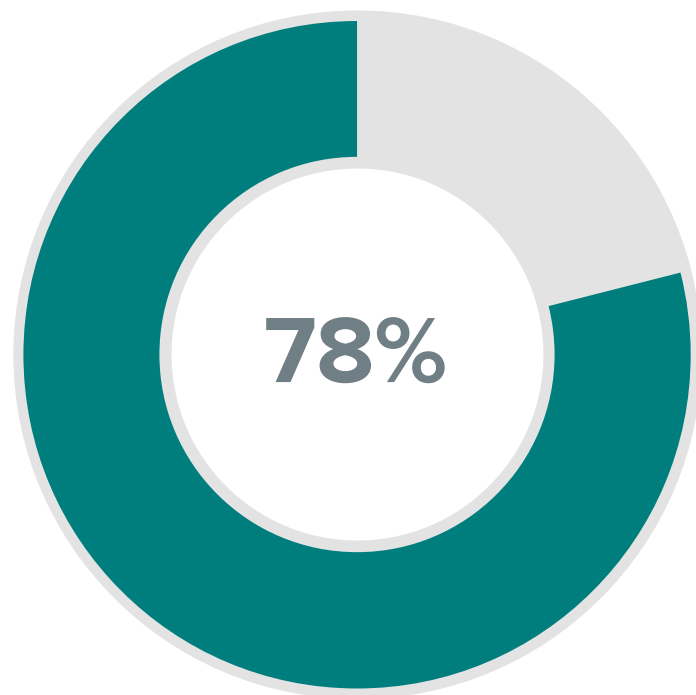
72% kompanija kupuje proizvode od socijalnih preduzeća

Neki od proizvoda koji su kompanije kupovale u 2015.

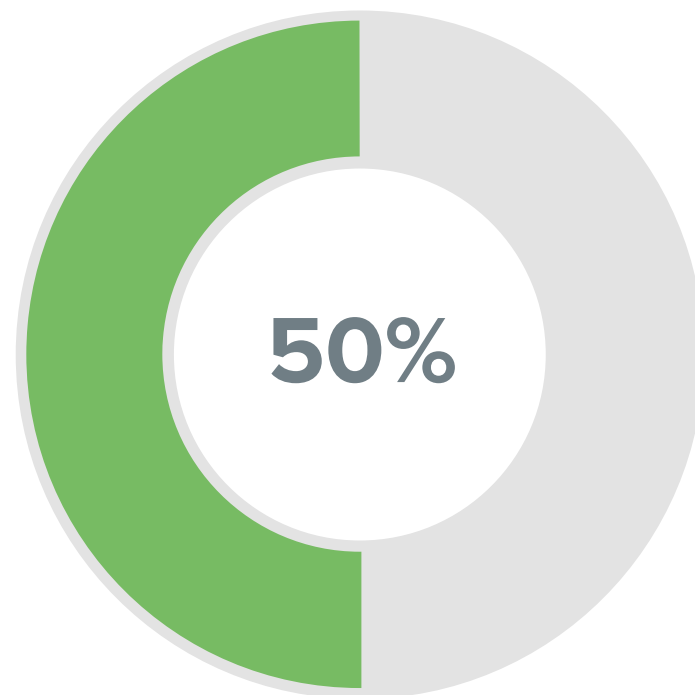
Dobra torba - torbe; Eko bag - eko torbe, Bioidea sapuni - sapuni, Supernatural - organiski čajevi i med, Naša kuća - čoko šljiva, Bagel Бейгл - catering usluge; Lola preduzetništvo – papirna galanterija, Radanska ruža – ajvar i džemovi; Liceulice – magazin; Grafički centar Nova – štamparske usluge.

Kako kompanije podstiču dobre prakse društvene odgovornosti na tržištu?

Uticaj na dobavljače

78% kompanija ima definisane etičke principe čije se poštovanje očekuje od dobavljača.

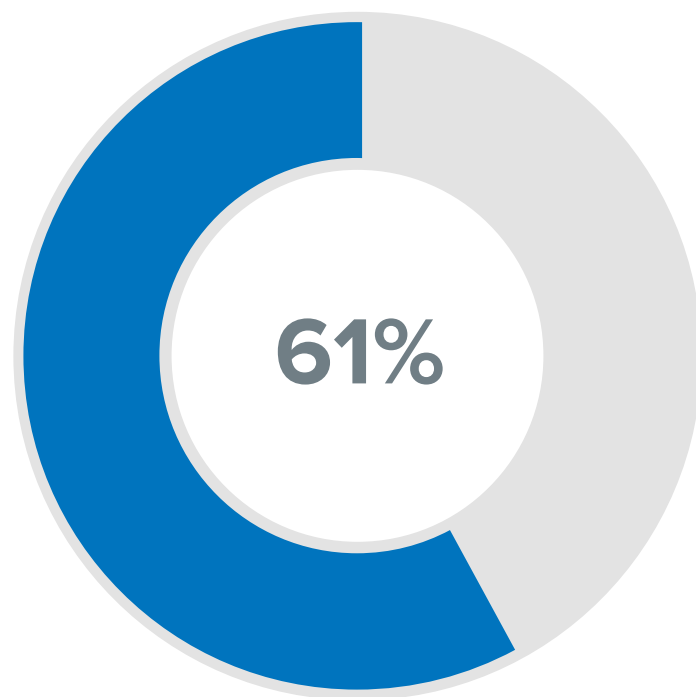
50% kompanija prenosi svoje politike poštovanja ljudskih prava kroz lanac dobavljača

50% primenjuje principe zelenih nabavki uvek kada je to moguće

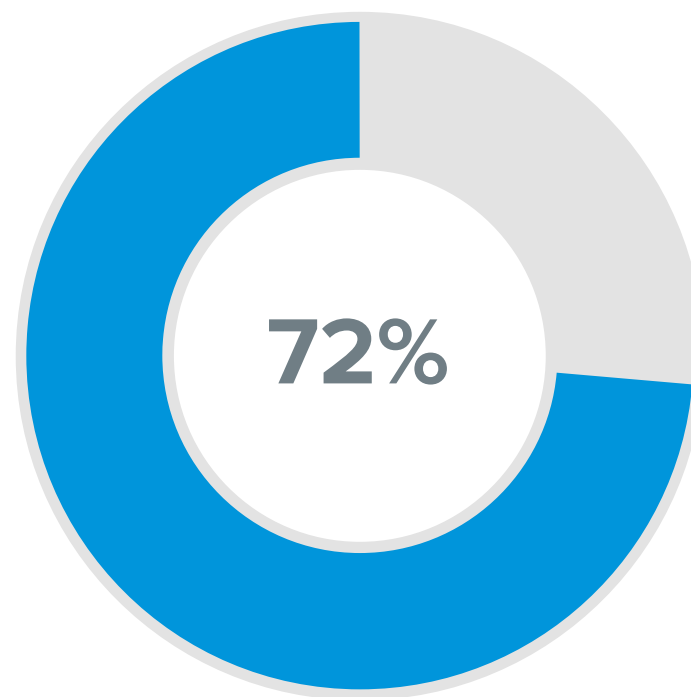
50% kompanija od dobavljača zahteva primenu ekoloških standarda koji su iznad trenutnih zakonskih obaveza

Kako kompanije podstiču dobre prakse društvene odgovornosti na tržištu?

Uticaj na partnere

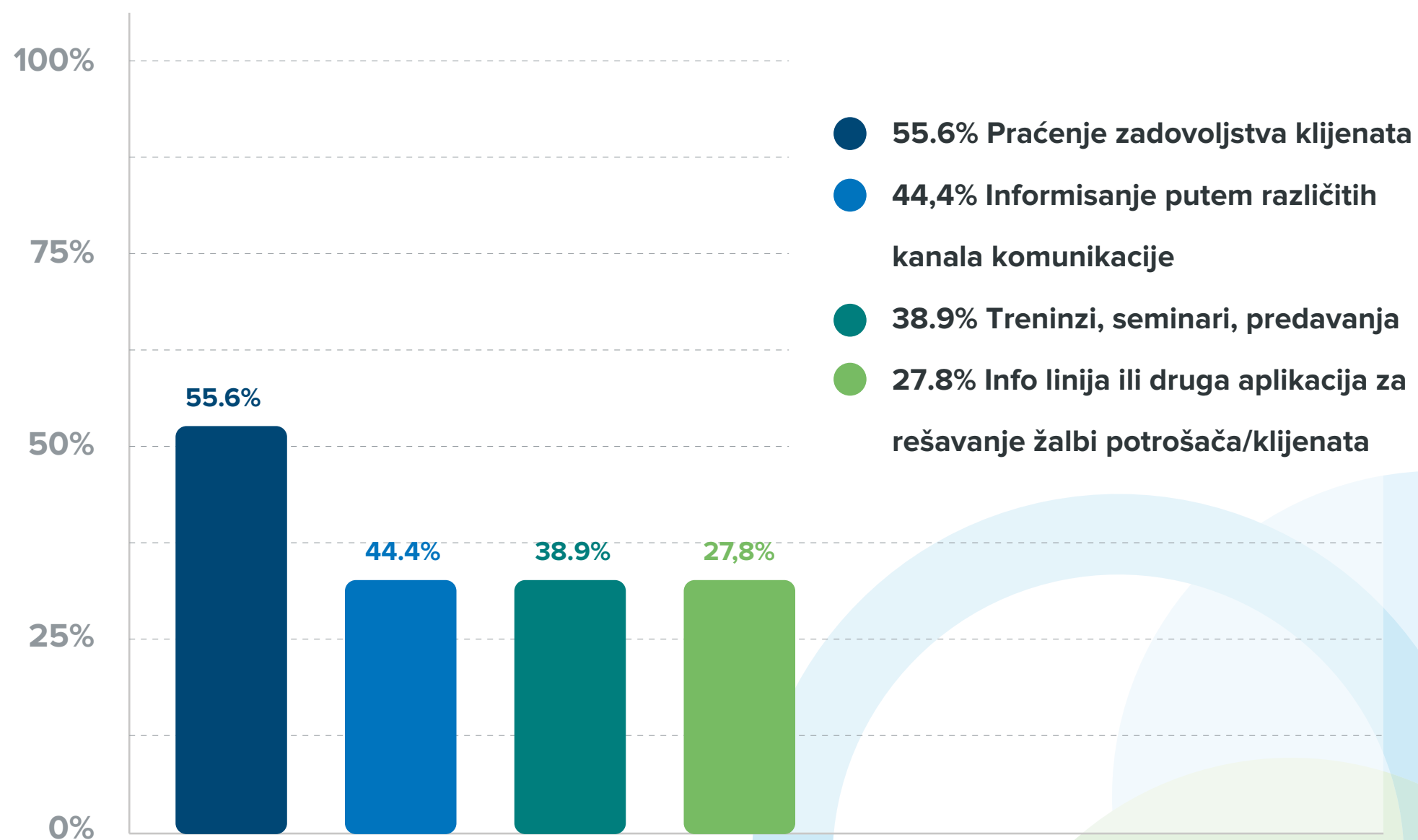
61% kompanija organizuje obuke za svoje poslovne partnere koje mogu biti od koristi za njihovo poslovanje.

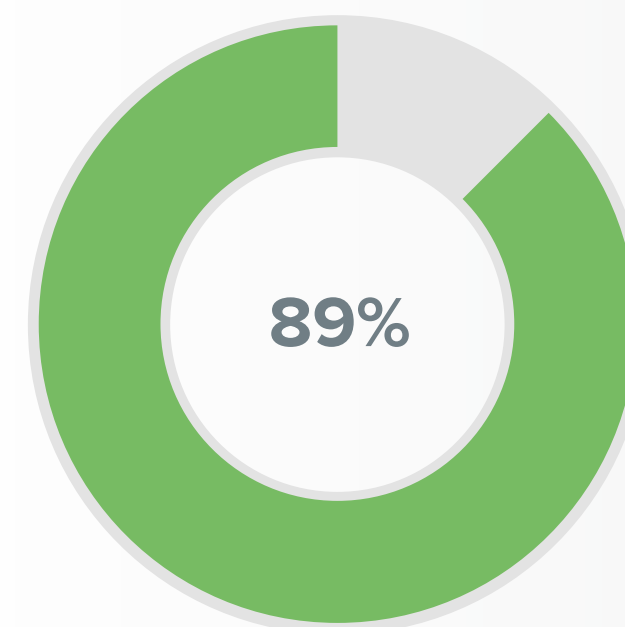
72% uključuje poslovne partnere u svoje društveno odgovorne aktivnosti

Uključivanje partnera u sopstvene projekte	35,3%
Organizacija zajedničkih edukacija	17,6%
Učešće na zajedničkim projektima	17,6%
Odabir partnera prema kriterijumima društveno odgovornog poslovanja	11,8%
Edukacija partnera na temu društveno odgovornog poslovanja	11,8%
Uključivanje partnera u donošenje odluka po pitanju DOPa	6%

Zastupljenost dobrih praksi u odnosima sa potrošačima/klijentima

Primetno je sve učestalije korišćenje novih tehnologija u svrhe informisanja klijenata, a naročito društvenih mreža, kao i razvoj i primena različitih web platformi za praćenje zadovoljstva klijenata.

89% kompanija je usvojilo i posluje u skladu sa politikom odgovornog oglašavanja

3 kompanije su u 2015. godini sprovele cause-related marketinšku kampanju u kojima je sakupljeno ukupno **5.347.211,24 RSD**.

Pregled ključnih rezultata u 2013. i 2014. i 2015.*

	2013.	2014.	2015.
Ukupno za društveno odgovorno poslovanje	1.445.567.133,58 RSD	1.241.004.139,81 RSD	1.210.978.907,41 RSD
Podržanih projekata	1262	1037	883
Podržanih organizacija	1357	633	650
Novčanih donacija iz budžeta kompanije	303.975.306,45 RSD	246.890.142,43 RSD	323.312.771,42 RSD
Sakupljeno uključivanjem eksternih stakeholdera	28.256.250,00 RSD	103.071.630,00 RSD	78.870.130,94 RSD
Donacije zaposlenih	2.520.937,00 RSD	8.534.010,84 RSD	3.185.305,45 RSD
Sponsorstva događaja koji nemaju komercijalni karakter, a tiču se neke društvene teme**	/	/	/
Sredstva sakupljena kroz cause-related kampanje	34.590.000,00 RSD	24.540.000,00 RSD	5.347.211,24 RSD
Vrednost in kind donacija	37.903.079,05 RS	248.382.626,18 RS	201.947.916,48 RSD
Broj volontera i volonterskih sat	4155; 9900	3153; 25426	5654; 14561
Sredstva za usavršavanje zaposlenih	344.105.810,35 RSD	313.856.411,51 RSD	395.104.007,34 RSD
Investicije u projekte zaštite životne sredine	594.047.285,00 RSD	174.482.347,69 RSD	144.674.928,09 RSD

***VAŽNA NAPOMENA:** Podaci u ukupnom iznosu za 2013, 2014. i 2015. godinu, nisu direktno uporedivi s obzirom da je po godinama različit broj kompanija dostavio podatke, kao i da nisu uvek u pitanju iste kompanije.

Forum za odgovorno poslovanje je

mreža vodećih kompanija koje doprinose razvoju zajednice, podstičući razvoj društveno odgovornog poslovanja i uspostavljanje trajnih i stabilnih etičkih praksi u poslovnom sektoru. Forum predstavlja platformu koja povezuje lidere iz poslovnog sveta s predstavnicima drugih delova društva, podstičući time međusektorski dijalog, saradnju i razmenu dobrih iskustava. Kroz programe koje sprovodi **Forum za odgovorno poslovanje** angažuje kompanije članice i njihove zaposlene da na konkretne načine doprinesu društvu i zajednicama u kojima posluju, motivišući istovremeno i ostale predstavnike poslovnog sektora da snažnije integrišu principe društvene odgovornosti u svakodnevno poslovanje. Čvrsto verujući da je odgovornost neodvojiv deo svakodnevnog poslovanja, članice **Forum za odgovorno poslovanje razvijaju** praktična i održiva rešenja na sva četiri polja koja čine stubove društveno odgovornog poslovanja:

---

lokalna zajednica, životna sredina, radno okruženje i tržište.

Forum za odgovorno poslovanje

nacionalni je partner vodećih svetskih CSR udruženja – CSR Europe, CSR360 GPN. Za više informacija posetite www.odgovornoposlovanje.rs.

Članice Foruma za odgovorno poslovanje Srbije:

Zahvalnost

Zahvaljujemo se svim kompanijama koje su učestvovala u ovom i prošlogodišnjem istraživanju i doprinele ukupnim rezultatima. Upravnom odboru i Predsedništvu Foruma zahvaljujemo se na podršci pri uvođenju ove prakse i prepoznavanju značaja ove inicijative.

Posebno se zahvaljujemo članicama koje su uzele aktivno učešće u razvoju i unapređenju metodologije: Marijani Pavlović iz KPMG, Sonji Jovanović iz EY, Sonji Konakov Svirčev iz Erste Banke, Miroslavi Tešin Popović iz Telekom Srbija, Olji Stojanović i Jovani Tufegdžić iz Coca-Cola Hellenic Srbija, Ljiljani Spasojević iz Titan Cementare Kosjerić, Aleksandri Nenadović iz Societe Generale Srbija.

Ispred administrativne kancelarije u razvoju metodologije i promociji rezultata učestvovali su: Neven Marinović, Natalija Gostović, Ljubica Marinović, Svetlana Damnjanović, Aleksandra Mitrović, Dejana Dodik i Milica Mišković. Zahvalnost dugujemo i velikom broju naših kolega i saradnika koji su bili uključeni u pojedine faze pripreme i promocije rezultata istraživanja.

FORUM ZA
ODGOVORNO
POSLOVANJE

kancelarija@odgovornoposlovanje.rs

facebook.com/odgovorno.poslovanje

FOP_Srbija

Forum za odgovorno poslovanje

www.odgovornoposlovanje.rs

smart
KOLEKTIV

office@smartkolektiv.org

facebook.com/SmartKolektiv

twitter.com/SmartKolektiv

www.smartkolektiv.org

Izdavač:

Smart kolektiv, 2015

Za izdavača:

Neven Marinović, direktor

Projektни tim:

Aleksandra Mitrović

Dejana Dodik

Milica Mišković

Dizajn:

Vjeko Sumić

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Ova publikacija nastala je uz finansijsku podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Izneti stavovi predstavljaju isključivo odgovornost Smart Kolektiva i nužno ne predstavljaju stavove USAID-a ili Vlade SAD-a.